

A HOLNAP ELÉBE.

Írta: ROHRINGER SÁNDOR dr., műegyetemi tanár.

A feltámadás a hit, és ahol van hit és bizalom, ott lesz feltámadás is a szenvedésekből. Ha hinni tudunk saját erőinkben, alig van határ, amely megállíthat. A történelem igazolja, hogy a legnagyobb politikai és gazdasági fellendülések sikerét nem tisztán a tárgyi feltételek, hanem igen nagy mértékben a saját erőkbe vetett bizalom indították meg és vitték diadalra. A történelem tanúsága szerint a bizalom, az erős akarat és erre támaszkodó reménység államalkotó elemek, amelyek még a leküzdhetetlennek hitt akadályokat is sokszor a legrövidebb idő alatt eltüntették.

Én itt a magyar technikus ifjúság hitét kívánom megerősíteni, arról kívánok szólni, hogy hihetünk-e a magyar technikai munka megerősödésében, feltámadásában. Lesz-e szükség a magyar mérnök munkájára, van-e feltámadás számukra vagy csak bizonytalan sínylődés lesz-e jövőjük?

Aki a technikai munka jövőjében kételkedik, az kételkedik általában az emberi fejlődés lehetőségében, kételkedik az életben. Ma a valóságban nincs zug a földkerekségen, ahová a technika el nem hatolt volna, ahol nem volna a technikai tudásnak megtermékenyítő hatása.

A magyar közgazdasági életben vannak akadályok, nehézségek, amelyek útjában állanak a fejlődésnek, lehetnek hullámzások s talán pillanatnyi megállás, de a fejlődés feltétlenül megvan,

s annak szüksége vitathatatlan. Nálunk fokozottabb mértékben így van ez, mert mi már a háború előtti idők sorozatos mulasztásaival is gondoskodtunk arról, hogy legyen munkája a háború utáni mérnök-generációnak, s ha nincs munkájuk, az nem a munkaszükség vagy célkitűzések abszolút hiányában, hanem abban keresendő, hogy az európai, sőt világgazdasági romlás a szükséges anyagi eszközöket nem bocsátotta a rendelkezésre. A háború előtti időkben a mainál sokkal jobb anyagi helyzetben élt a magyar és megelégedett azzal, ha mezőgazdasági terményeit az osztrák-magyar közös vámterület belső piacán eladhatta. Ipari téren is voltak ugyan kiváló teljesítmények, de ezek inkább egyes vállalatok vagy gyárak kiválóságának köszönhetőek sikerüket, semmint országos, céltudatos, nagyszabású iparpolitikának, ami már azért sem igen volt lehetséges, mert a közös vámterületen belül a fejlett osztrák ipar dominált. Ebben az egyoldalú gazdasági helyzetben, amely azonban éppen az ország agrár volta miatt anyagilag előnyös volt, a technikai fejlődés is lassú és egyoldalú. A közlekedési vonalak kiépítése a vasutak kivételével nagyon elmaradt, sem a közúti, sem a vízi közlekedés kifejlesztésére nem fordítottak kellő gondot.

A közlekedési útvonalak hiányossága a mezői gazdálkodásra is kártékonyán visszahatott, a szállítási nehézségek miatt a termelési költségek magasak voltak. Az ipari termelés terén Ausztria dominált s ezért nem volt égető szükség az ipari erőforrások felkutatására és kiépítésére. Az azóta, sajnos, Trianonnak áldozatul esett vízierőink felhasználása ipar hiányában csak városi világításra szorítkozhatott volna, ez pedig nem volt elég felvevőképességű. Szénbányászatunk az osztrák verseny miatt kisebb teljesítőképességű volt, mint ma. A mezőgazdasági termelés a fix piac

igényeihez alkalmazkodott, expanzivitásra alig kellett törekednie, a lakosság sem volt olyan sűrű, hogy intenzívebb művelésre szükség lett volna. A többtermelés jelszava csak közvetlen a háború előtti időben vetődött fel, amikor a lakosság száma s a verseny a mezőgazdaság és ipar terén megnövekedett: ebben az időben kezdtek gondolni a természeti erők, különösen a vízierők jobb kihasználására.

A háború utáni békeszerződések mindent felforgattak, gazdaságilag függetlenek lettünk ugyan, de ez csak névleges volt, mert a piac bizonytalanná vált s a szomszédok versenyével kellett megküzdeni. Legjobb termőterületeinket, a délvidéket, a Nyitra és Vág völgyét elvitte Trianon, nekünk maradt a sok szikes. Elvesztettük az erdőt, só és ércbányáinkat, csaknem összes vízierőnket, vasutaink nagyrészét, vagyis egész ipari bázisunkat. És ekkora csapás után, csodálatosan, még mindig, bár szegényesen és megfogyva, de él nemzet e hazán, mert élni akar.

A fiatalság sorsa mostohább lett, mert a kereseti lehetőségek száma megapadt, a keresni akarók száma pedig megnövekedett. De itt nem szabad elfelejtenünk azt, hogy ha győzedelmesen is fejeztük volna be a háborút, akkor is a hosszás gazdasági stagnálás és roppant értékpazarlás éveken át tartó válságokat idézett volna elő, mint a győző államokban, és hosszú ideig kellett volna szegénységben és szorgalmasan dolgoznunk, hogy kiheverjük a veszteségeket. A gazdasági válság világszerte megvan, mint a háború eredménye s komplikálja még a kérdéseket a világnézeti különbségek és az önnálló gazdasági berendezkedésre irányuló törekvések, amelyek gátat építenek a javak kicserélése, a nemzetek prosperitása elé. Mi nem vagyunk a legrosszabb helyen. Szerencsére nálunk, a háború előtti években elmaradt vagy elhanyagolt

hátralékok nagy halmaza vár feldolgozásra, nem is szólva az újabb idők követelményeiről. A modern közlekedés az elhanyagolt úthálózat és a külföldre vezető víziutak fejlesztését teszi elsőrangú szükségletté. A fokozott szociális igények új, modern nagyszabású lakásépítéseket vonnak maguk után, a régi városrészek lassan kihálnak vagy modernizálódnak. Előtérbe nyomul a községi higiénia, az elhanyagolt vízellátás és csatornázás kifejlesztésével. Az intenzívebb mezőgazdaság behatóbb művelést kíván, az öntözések felkarolását veszi programmba. Az építőanyagok gyártása, a textiltechnika, a mezőgazdasági ipar s más iparágak a mérnök számára még igen nagy teret adnak.

Nincs tehát ok a csüggedésre, van és lesz fel-támadás a kitartók számára, de erre fel kell készülni a tudás fegyverével. Hiszek a jövő generáció munkaterében, régi mulasztások pótlása és új szükségletek feldolgozásában, viszont hogy tisztán lássunk, nem szabad azt sem felejtteni, hogy akkora mérnöktömegeket, mint aminőket a háború utáni időkben szállított a Műegyetem, a legkedvezőbb békeidőkben s a legjobb konjunktúra idejében sem lett volna képes felvenni a gazdasági élet. Mérnök-túlprodukción állott elő, melynek hatását még most is érezzük, habár a legutolsó évek e téren is javulást mutatnak.

A gazdasági helyzet bizonytalansága érthetővé teszi a biztos «állás» után való törekvést, de bármily kegyetlenül hangzik is, nem érdeke az országnak, hogy minden fia elkerülve a nehézségeket és bizonytalanságot, biztos állami fedezékben élje át a vihart s ne akarjon szembeszállni a sors mostohaságával. Ma némileg javul a közgazdasági helyzet, már láthatólag megjavult a kereslet a fiatal mérnökök után. Most javuló tendencia van, a kereslet fokozódik, adja a Magyarok Istene, hogy így maradjon. Ebben reménykedünk.